

Raport nt. nowych zagrożeń fitosanitarnych dla Polski z dnia 08.09.2025

1. Pierwsze odłowienie dorosłych chrząszczy popilii japońskiej (*Popillia japonica*) na pułapki feromonowe w Słowenii, Hiszpanii i Francji.

Popilia japońska (*Popillia japonica*) jest chrząszczem z rodziny żukowatych (Scarabaeidae) żerującym na ok. 300 gatunkach roślin zielnych i zdrewniałych, wliczając w to drzewa i krzewy leśne, owocowe i ozdobne. **W krajach Unii Europejskiej owad ten podlega obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w UE).**

Szkodnik ten występuje w Azji (Daleki Wschód) i Ameryce Północnej (Kanada, USA). W Europie notuje się go na Azorach, we Włoszech oraz Szwajcarii. Ponadto, odłowiono jednego dorosłego chrząszcza na pułapkę feromonową znajdującą się na terenie lotniska Amsterdam-Schiphol w Holandii, a kilka chrząszczy odłowiono na pułapki feromonowe wywieszone w kraju związkowym Badenia-Wirtembergia w Niemczech. W lipcu 2024 r. jednego chrząszcza popili odłowiono na pułapkę umieszczoną w pobliżu autostrady w środkowej Słowenii. W późniejszym okresie (w 2024 i 2025 r.) kolejne chrząszcze odłowiono na pułapki umieszczone w tym samym miejscu i jego sąsiedztwie oraz w dwóch innych stanowiskach w pobliżu autostrad. W sąsiedztwie miejsca wywieszenia pułapek nie stwierdzono występowania popilli na roślinach. W pobliżu miejsc stwierdzenia szkodnika zintensyfikowano monitoring z użyciem pułapek feromonowych i lustracje wizualne roślin. W lipcu 2025 r. w prywatnym domu w Hiszpanii, na walizce osoby, która przybyła drogą lotniczą z Mediolanu, krewny podróżnego znalazł jednego dorosłego chrząszcza, który został oznaczony w laboratorium jako samica popilii. Podjęto działania w postaci lustracji wizualnych i rozmieszczono pułapki feromonowe w okolicy domu (gdzie stwierdzono chrząszcza), wokół lotniska (gdzie przybył właściciel walizki) oraz na drodze między tymi miejscami. Również w lipcu 2025 r. dwa dorosłe chrząszcze popili zostały odłowione na dwie pułapki feromonowe we Francji – jedną umieszczoną na kolejowej stacji przeładunkowej, a drugą w pobliżu autostrady. Dalsze lustracje z użyciem pułapek w lipcu 2025 r., dały wynik negatywny. Przypadki stwierdzenia pojedynczych chrząszczy popilii japońskiej we Francji, Hiszpanii, Holandii, Niemczech i Słowenii, w związku z transportem lotniczym, kolejowym i drogowym sugerują, że gatunek ten może rozprzestrzeniać się z obszarów swojego występowania wraz ze środkami transportu. W ten sposób mógłby on przeniknąć także do Polski.

Dorosły chrząszcz popili japońskiej; fot. dzięki uprzejmości Maurizio Pavesi, Museu di Storia Naturale de Milano, Włochy, <https://gd.eppo.int/taxon/POPIJA/photos>.

2. *Clavibacter tessellarius* – patogen pszenicy.

Patogen został stwierdzony w Kanadzie, USA i Iranie. **W krajach Unii Europejskiej grzyb ten nie podlega obowiązkowi zwalczania (nie jest to agrofag kwarantannowy w UE).**

Jedynym znanym żywicielem jest pszenica (*Triticum aestivum*). Typowymi objawami choroby są żółte zmiany z niewidocznymi brzegami tworzące mozaikę na całym liście. Zmiany chorobowe nigdy nie są nasączone wodą i nie obserwuje się rozprzestrzeniania bakterii z takich zmian. Silnie zainfekowane liście brązowieją i wysychają. W Nebrasce (USA) objawy choroby pojawiły się na polu w trzecim tygodniu maja, tuż przed kłoszeniem, a nie są wykrywane jesienią lub po rozpoczęciu starzenia się liści. Nie ma miejsca przenoszenie patogenu na nieporażone tkanki tej samej rośliny ani na rośliny w jej pobliżu. Stąd główną drogą przenikania jest transport porażonego materiału siewnego pszenicy, a rzadziej ziarna do przerobu tej rośliny.

W przypadku przeniknięcia patogenu do Polski, zwłaszcza z materiałem siewnym, prawdopodobny jest jego rozwój na pszenicy w sezonie wegetacyjnym, lecz trudno przewidzieć, czy mógłby on u nas przetrwać i zadomowić się.

Objawy mozaiki wywołanej przez *Clavibacter tessellarius* na liściach pszenicy; fot. <https://link.springer.com/article/10.1007/s42161-022-01188-x>.

3. *Colletotrichum scovillei* – sprawca antraknozy papryki.

Colletotrichum scovillei jest grzybem, który został stwierdzony w Kanadzie, USA, Brazylii, wschodniej części Azji, na Mauritiusie, a spośród krajów europejskich w Kosowie. **W krajach Unii Europejskiej grzyb ten nie podlega obowiązkowi zwalczania (nie jest to agrofag kwarantannowy w UE).**

Żywicielem grzyba jest papryka, a konkretnie papryka chilli (*Capsicum annum*), wliczając w to paprykę bananową, a także bananowiec (*Musa spp.*) oraz wampi (*Clausena lansium*).

Na owocach papryki *C. scovillei* wywołuje powstawanie miękkich, wgłębionych plam pokrytych łożyskowymi zarodnikami. Uszkodzone owoce tracą wartość handlową. W Kanadzie stwierdzono wywoływanie przez grzyba strat sięgających 80%.

Trudno określić, czy w Polsce patogen byłby w stanie przetrwać. Bardziej prawdopodobny jest jego rozwój na papryce pod osłonami, jakkolwiek papryka chilli, która jest najczęściej porażana, u nas spotykana jest w uprawach amatorskich.

Wstępna ocena zagrożenia ze strony grzyba przeprowadzona przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przy użyciu narzędzia „PeMoScoring” pozwoliła uznać go za agrofaga stwarzającego potencjalne zagrożenie fitosanitarne w Unii Europejskiej.

Objawy wywołane przez *Colletotrichum scovillei* na owocu papryki;
fot. <https://bsppjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/ndr2.12189>.

4. *Neopestalotiopsis concentrica* - patogen róży, orzecha włoskiego i eukaliptusa.

Neopestalotiopsis concentrica jest grzybem, który został opisany po raz pierwszy w 2022 r. na róży pomarszczonej (*Rosa rugosa*) w Chinach. Jak dotąd nie został on stwierdzony w innych krajach. **W krajach Unii Europejskiej gatunek ten nie podlega obowiązkowi zwalczania (nie jest to agrofag kwarantannowy w UE).**

Patogen został stwierdzony na różach (*Rosa* spp.), poza *Rosa rugosa* także na róży chińskiej (*Rosa chinensis*), orzechu włoskim (*Juglans regia*), eukaliptusie (*Eucalyptus* spp.) i rapisie wyniosłym (*Rhapis excelsa*). Na eukaliptusie i rapisie wyniosłym patogen wywołuje ciemne plamy na liściach. W przypadku róży i orzecha włoskiego porażane są owoce, na których pojawia się chloroza i ciemnobrązowe plamy z zapadniętym środkiem. Jak dotąd brak danych nt. wielkości szkód wywoływanych przez grzyba.

Patogen prawdopodobnie jest przenoszony z materiałem szkółkarskim i owocami roślin żywicielskich.

Wstępna ocena zagrożenia ze strony grzyba przeprowadzona przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przy użyciu narzędzia „PeMoScoring” pozwoliła uznać go za agrofaga stwarzającego potencjalne zagrożenie fitosanitarne w Unii Europejskiej, chociaż trudno przewidzieć, czy będzie on w stanie przetrwać w naszym kraju.

Orzech włoski rosnący w stanie naturalnym oraz jego owoce z objawami porażenia przez *N. concentrica*: (B) naturalnie porażone i (C) sztucznie inokulowane; fot. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5101412.

5. *Pucciniastrum americanum* – pasożyt maliny i jeżyny.

Pucciniastrum americanum jest grzybem – rdzą dwudomową. Pierwszym żywicielem jest świerk biały (*Picea glauca*), a drugim rośliny z rodzaju *Rubus* (malina, jeżyna), z zwłaszcza malina właściwa (*Rubus idaeus*). Patogen ten został stwierdzony w Ameryce (Argentyna, Brazylia, Kanada, Meksyk, USA) oraz w Japonii i Nowej

Zelandii. **W krajach Unii Europejskiej gatunek ten nie podlega obowiązkowi zwalczania (nie jest to agrofag kwarantannowy w UE).**

Na dojrzałych liściach tworzą się małe plamki, które żółkną, a następnie brązowieją, powodując obumieranie i przedwczesne opadanie liści. U bardzo podatnych odmian często spotyka się rośliny o bezlistnych pędach. Małe uredinia (zarodnie powstające na drugim żywicielu) wypełnione drobnymi, mączystymi, jasnożółtymi zarodnikami pojawiają się na spodniej stronie zainfekowanych liści. Na owocach uredinia rozwijają się na pojedynczych pestkowcach składających się na owoc złożony. Mączyste masy jasnożółtych urediniów sprawiają, że świeże owoce nie nadają się do sprzedaży. Zakażenie owoców powoduje ich przedwczesne dojrzewanie i gnicie.

Zarodniki grzyba są przenoszone przez wiatr i podczas opadów deszczu. Głównym sposobem rozprzestrzeniania się choroby jest transport porażonego materiału roślinnego – roślin do sadzenia oraz owoców.

Wstępna ocena zagrożenia ze strony grzyba przeprowadzona przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przy użyciu narzędzia „PeMoScoring” pozwoliła uznać go za agrofaga stwarzającego potencjalne zagrożenie fitosanitarne w Unii Europejskiej. Trudno jednak przewidzieć, czy temperatury panujące u nas są wystarczające do przetrzymywania patogenu w gruncie oraz czy mógłby on wywoływać u nas istotne szkody w nasadzeniach roślin żywicielskich.

Objawy wywołane przez *P. americanum*: na liściach (po lewej) oraz owocach maliny (po prawej);
fot. https://www.researchgate.net/publication/388075063_First_report_of_late_leaf_rust_on_raspberry_caused_by_Aculeastrum_americanum_in_New_Zealand (po lewej) oraz
<https://www.flickr.com/photos/scotnelson/5833073027> (po prawej);

6. *Enterobacter mori* – patogen roślin zdrewniałych i pomidora.

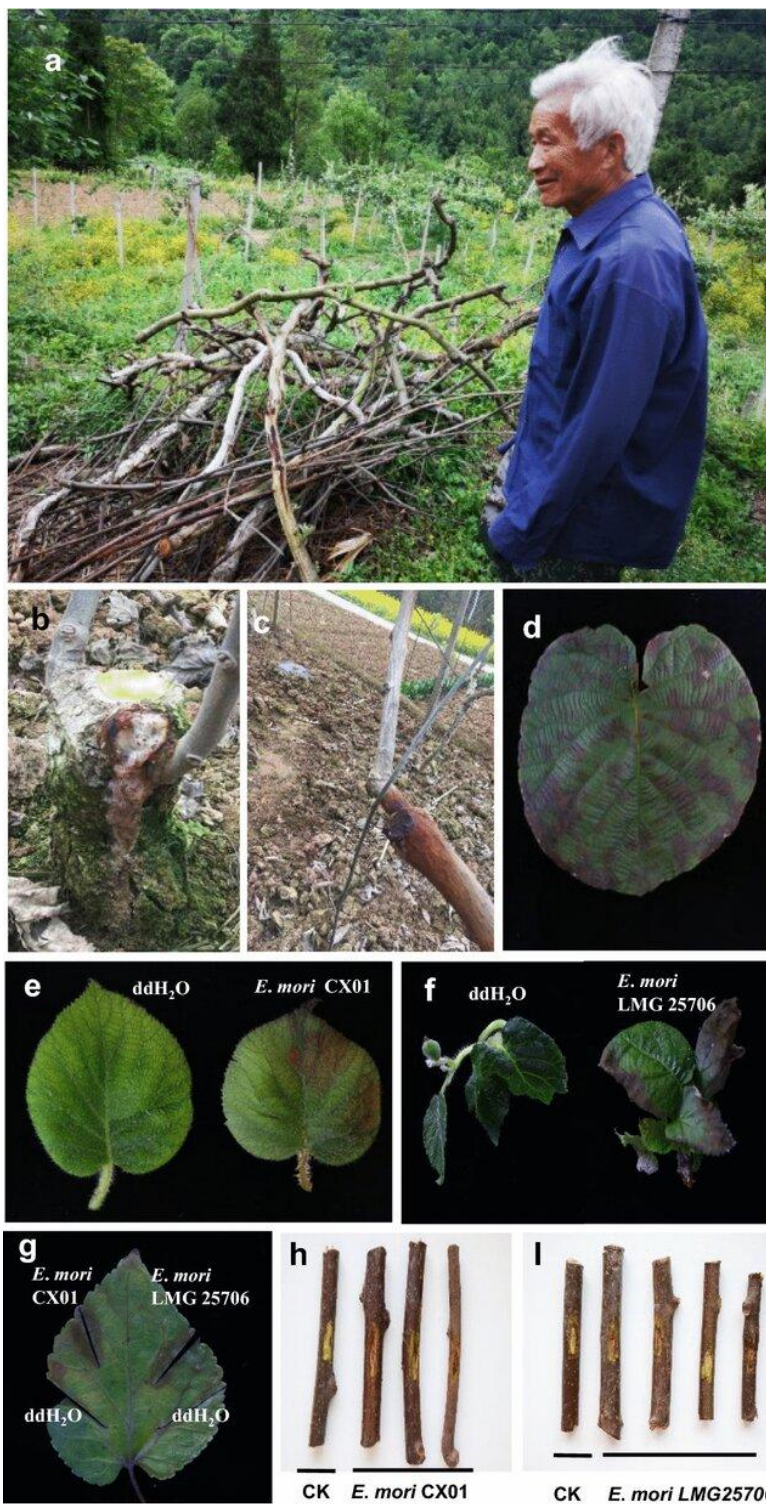
Enterobacter mori jest bakterią, której żywicielami są: morwa biała (*Morus alba*), aktinidia chińska (*Actinidia chinensis*), brzoskwinia (*Prunus persica*), arbuz (*Citrullus lanatus*), paciorecznik indyjski (*Canna indica*), truskawka (*Fragaria ananassa*), pomidor (*Solanum lycopersicum*), dracena (*Dracaena* spp.)

i imbir (*Zingiber* spp.). Patogen ten został po raz pierwszy opisany w Chinach, a ponadto został on stwierdzony w Iranie i Austrii. **W krajach Unii Europejskiej gatunek ten nie podlega obowiązkowi zwalczania (nie jest to agrofag kwarantannowy w UE).**

Na porażonych roślinach morwy bakteria wywołuje silne więdnienie, szczególnie na jednorocznych lub dwuletnich roślinach, co skutkuje przedwczesną śmiercią roślin. Objawy więdnienia liści zwykle rozpoczynają się na starszych liściach w dolnej części rośliny i rozprzestrzeniają się na młodsze liście. Liście zainfekowanych roślin usychają, a następnie zmieniają kolor na ciemnobrązowy. Ostatecznie rośliny ulegają defoliacji. Ksylom korzeni zainfekowanych roślin jest wilgotny i odbarwiony, z brązowymi paskami. Na łyku najczęściej nie notuje się objawów porażenia, jednak w przypadku silnych infekcji ulega ono rozkładowi. Podobne objawy obserwuje się na aktinidii chińskiej, natomiast na pomidorze następuje żółknięcie, a następnie więdnienie liści.

Zarodniki grzyba są przenoszone przez wiatr i podczas opadów deszczu. Głównym sposobem rozprzestrzeniania się choroby jest transport porażonych roślin do sadzenia.

Trudno jednak przewidzieć, czy temperatury panujące u nas są wystarczające do przezimowania patogenu w gruncie. Prawdopodobny jest natomiast rozwój patogenu na roślinach uprawianych pod osłonami, zwłaszcza pomidorach.

Objawy porażenia przez *E. mori* na aktinidii chińskiej: (a) pozostałości po roślinach zniszczonych z uwagi na porażenie przez bakterię; (b, c) objawy na pniach w warunkach naturalnych; (d) objawy na liściu w warunkach naturalnych; (e - g) objawy na liściach sztucznie inokulowanych; (h - j) objawy na gałęziach sztucznie inokulowanych; fot. https://www.researchgate.net/figure/Disease-symptom-of-E-mori-on-plants-and-its-epidemics-in-kiwifruit-orchards-of-Cangxi-a_fig2_354660245.

7. *Garella musculana* (syn. *Erschoviella musculana*) – dalsze rozprzestrzenianie w Europie.

Garella musculana jest motylem z rodziny sówkowatych (Lepidoptera: Noctuidae) występującym w krajach azjatyckich (Indie, Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Turcja, Turkmenistan i Uzbekistan). W Europie gatunek ten został stwierdzony w 2008 r. na Krymie. W Bułgarii odłowiono jednego motyla w 2016 r. i kilka kolejnych motyli w 2018 r. w okolicach Warny, o czym wspomniano w „Raporcie z nowych zagrożeń” nr. 10. W 2018 r. stwierdzono po raz pierwszy obecność szkodnika w Rumunii, a w 2021 r. we Włoszech. Żywicielami tego gatunku są orzech włoski (*Juglans regia*) i orzech czarny (*Juglans nigra*), lecz nie można wykluczyć jego rozwoju w innych gatunkach z rodzaju *Juglans*. Ponadto, w literaturze, znajdują się informacje o występowaniu szkodnika na migdałowcu (*Prunus dulcis*) i topoli (*Populus* spp.), lecz wymaga to potwierdzenia. **W krajach Unii Europejskiej gatunek ten nie podlega obowiązkowi zwalczania.**

Na orzechu gąsienice drążą chodniki w gałęziach drzew oraz wgryzają się do owoców, gdzie ich żerowiska sięgają do wnętrza nasiona otoczonego błoniastą łupiną, zwanego jądrem, które stanowi jadalną część owocu. Porażone gałęzie więdną, natomiast owoce, w których żerują gąsienice, mogą przedwcześnie opadać, ulegać deformacji, a jadalne części owoców (orzechy włoskie) mogą utracić wartość handlową. Odnotowano straty w plonach owoców dochodzące do 70-80%.

Zgodnie z kategoryzacją dla tego szkodnika przeprowadzoną przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), *G. musculana* spełnia kryteria pozwalające na uznanie go za potencjalnego agrofaga kwarantannowego Unii Europejskiej. Zagrożonymi obszarami są kraje na południu i w środkowej części UE. Do Polski gatunek ten mógłby zostać zawleczony wraz z materiałem szkółkarskim i ciętymi gałęziami orzecha oraz orzechami włoskimi do konsumpcji. W Polsce prawdopodobne jest wywoływanie przez niego szkód na orzechu włoskim, lecz trudno przewidzieć, czy będzie on u nas w stanie przetrwać.

Garella musculana: (A) gąsienica, (B) poczwarka w kokonie; (C) dorosły motyl; (D) uszkodzenia wywołane przez gąsienice w gałęzi, (E) uszkodzenia owocu orzecha włoskiego; fot. <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/8646>.